

**WYDZIAŁ NAUK SPOŁECZNYCH UG
SPRAWOZDANIE Z OCENY WŁASNEJ ZA ROK AKADEMICKI 2013/14
DLA UCZELNIANEGO ZESPOŁU DS. ZAPEWNIANIA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA**

I. Informacje wstępne

I.1. Badanie jakości kształcenia na Wydziale Nauk Społecznych zostało przeprowadzone zgodnie z § 2 ust. 3.2. Uchwały nr 76/09 Senatu UG z dn. 26 listopada 2009 r. (z późn. zm.), § 2 ust. 7 i 8 Zarządzenia nr 48/R/10 Rektora UG z dn. 31 maja 2010 r. oraz Zarządzeniem Dziekana Wydziału Nauk Społecznych nr 1/2011 w sprawie Wydziałowego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia z dn. 24 marca 2011 r.

I.2. Niniejsze „Sprawozdanie z oceny własnej Wydziału Nauk Społecznych”, zwane dalej „Sprawozdaniem”, przedstawiono Radzie Wydziału na posiedzeniu w dniu 06 listopada 2014. Decyzje Rady Wydziału o podjęciu określonych działań, mających na celu podniesienie jakości kształcenia, stanowią podstawę rekomendacji zawartych w końcowej części „Sprawozdania”.

I.3. Do przygotowania „Sprawozdania” wykorzystano dane zawarte w sprawozdaniach z oceny własnej przedstawionych Wydziałowemu Zespołowi ds. Zapewniania Jakości Kształcenia przez Dyrektorów Instytutów WNS UG lub ich Zastępców. W ramach Wydziału Nauk Społecznych funkcjonują cztery instytuty (Instytut Pedagogiki; Psychologii; Politologii; Filozofii, Socjologii i Dziennikarstwa). Każdy z nich dysponuje znaczną autonomią w zakresie prowadzonych działań związanych z ewaluacją procesu kształcenia. Działania te regulują procedury zawarte w Instytutowych Systemach Zapewniania Jakości Kształcenia (Zarządzenie Dyrektorów), które w swej treści spójne są z Systemem Wydziałowym i Uczelnianym.

Instytuty przedstawiły Wydziałowemu Zespołowi ds. Zapewniania Jakości Kształcenia sprawozdanie z podjętych działań za rok 2013/14. Wydziałowy Zespół przeprowadził wnikliwą analizę danych zawartych w sprawozdaniach instytutowych i sformułował następujące wnioski:

- a/** W roku akademickim 2013/14 na Wydziale Nauk Społecznych UG przeprowadzono łącznie 36 hospitacji zajęć dydaktycznych. Hospitacje przeprowadzono we wszystkich Instytutach. Wizytowano łącznie 12 wykładów, 3 konwersatoria, 20 ćwiczeń i 1 seminarium. Osobami hospitującymi zajęcia byli Kierownicy Zakładów (34) i Dyrektorzy Instytutu (2). Wyniki hospitacji (ze wskazaniem na mocne i słabe strony procesu dydaktycznego) przedstawiono osobom prowadzącym zajęcia podczas rozmów indywidualnych. Należy podkreślić, iż przeprowadzone hospitacje zakończyły się uzyskaniem przez pracowników pozytywnych opinii Kierownika Zakładu/Dyrektora Instytutu, zarówno co do merytorycznej zawartości, jak i sposobu realizacji zajęć.

b/ W roku akademickim 2013/14 na Wydziale Nauk Społecznych UG przeprowadzono ankietowe badanie jakości kształcenia. Studenci łącznie wypełnili 11635 kwestionariuszy ankiet (ujednolicone w wymiarze obowiązujących 11 pytań). W tej liczbie:

- ✓ 20,0% wypełnili studenci Instytutu Filozofii, Socjologii i Dziennikarstwa;
- ✓ 57,6% wypełnili studencki Instytut Psychologii;
- ✓ 15,5% wypełnili studenci Instytutu Pedagogiki;
- ✓ 6,9% wypełnili studenci Instytutu Politologii.

Należy zauważyć, iż łączna liczba wypełnionych ankiet jest nieznacznie niższa w porównaniu z rokiem ubiegłym. Jako główną przyczynę tego faktu należy wskazać odrzucenie przez system tych przedmiotów, dla których w danej grupie liczba wypełniających ankietę jest niższa niż 3.

Stale, w celu zwiększenia liczby studentów aktywnie wypełniających ankietę ewaluacyjne, wykorzystujemy wybrane marketingowe narzędzia internetowe (co stanowi realizację zalecenia WZZJK ujętego w pkt. IV e/ Sprawozdania za rok 2012/13).

Zauważalny jest brak właściwych funkcjonalności systemowych, które w znacznym stopniu ułatwiłyby analizę wyników.

W ogólnej liczbie osób objętych badaniem studenci studiów niestacjonarnych stanowili 32,9 %.

Badanie dotyczyło zajęć prowadzonych przez 300 pracowników, w tym 251 zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin na Wydziale Nauk Społecznych UG.

c/ W roku akademickim 2013/14 we wszystkich Instytutach łącznie sprawdzono 1205 prac dyplomowych systemem „Plagiat”, z czego jedynie 38 (3%) prac dyplomowych system wykazał, jako prace nieoryginalne, przekraczające jednak ustalony próg w stopniu nieznacznym. Należy podkreślić, iż Program Plagiat jest narzędziem pomocniczym, nie rozstrzyga jednak o oryginalności napisanej pracy. Ostatecznie to promotor pracy, dla której program Plagiat wykazał wskaźnik podobieństwa, decyduje o dopuszczeniu pracy dyplomowej do dalszego procedowania lub jej odrzuceniu. Po dokonaniu przez promotorów wnikliwej analizy i dodatkowej weryfikacji prac wykazanych przez System jako nieoryginalne, prace ostatecznie zostały zaakceptowane, co pozwoliło na dopuszczenie studentów do egzaminu dyplomowego.

d/ W wybranych Instytutach WNS podejmowane są pilotażowe działania oraz wdrażane procedury mające na celu podniesienie jakości kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów. Do najważniejszych należą: procedura zatwierdzania tematów prac dyplomowych, procedura wyłaniania recenzentów prac dyplomowych, procedura kontroli rozkładu ocen w protokołach

zaliczeniowych, wprowadzenie dyżuru ds. poprawy jakości kształcenia, ocena jakości pracy pracowników administracji Instytutu dokonywana przez studentów, ocena jakości pracy dyrekcji Instytutu dokonywana przez studentów i pracowników.

- e/ Wszystkie Instytuty WNS stale podejmują działania nakierowane na współpracę z interesariuszami zewnętrznymi, a w szczególności dot. identyfikacji i definiowania interesariuszy zewnętrznych, organizacji spotkań oraz przeprowadzania wspólnych badań. Zamierzone efekty tych działań to modyfikacja programów, planów i metod kształcenia oraz dookreślenie zbioru efektów kształcenia.

II. Prezentacja wyników badania ankietowego

a/ Zbiorcze wyniki ankietowego badania jakości kształcenia przeprowadzonego na Wydziale Nauk Społecznych UG w roku akademickim 2012/13

l.p.	BADANY ASPEKT KSZTAŁCENIA	ODPOWIEDZI (w %)					ŚREDNIA OCENA
		TAK	RACZEJ TAK	NIE MAM ZDANIA	RACZEJ NIE	NIE	
N=11635							
1.	Treść zajęć była jasna i zrozumiała	61,06	24,36	2,37	6,56	5,66	4,29
2.	Poruszane zagadnienia znacząco poszerzyły moją wiedzę i umiejętności	49,34	23,78	3,66	12,93	10,30	3,89
3.	Czas zajęć był dobrze wykorzystany	55,04	23,03	4,01	9,17	8,76	4,06
4.	Prowadzenie zajęć umożliwiło łączenie własnej wiedzy i doświadczeń z nową wiedzą i umiejętnościami	52,95	22,84	5,20	10,41	8,60	4,01
5.	Warunki uzyskania zaliczenia zostały jasno określone na jednym z pierwszych zajęć	74,22	14,94	1,80	3,89	5,15	4,49
6.	Zakres i forma stawianych wymagań były związane z realizowaną treścią i założonymi celami zajęć	67,43	19,55	3,94	4,59	4,49	4,41
7.	Prowadzący zachęcał do stawiania pytań bądź dzielenia się wątpliwościami	62,86	20,24	4,15	7,02	5,72	4,27
8.	Prowadzący odnosił się do studentów z	77,33	14,05	2,51	2,65	3,46	4,59

	szacunkiem i życzliwością						
9.	Zajęcia prowadzone były sumiennie	67,89	20,43	3,13	4,40	4,15	4,44
10.	Słuchacze mogli bez większych przeszkód konsultować się z prowadzącym w czasie jego dyżurów bądź w innych ustalonych terminach czy formach kontaktu	61,17	19,14	13,55	3,01	3,13	4,32
11.	Zajęcia uważam za ważną dla mnie część moich studiów	48,80	21,01	5,18	11,06	13,95	3,80
	ŁĄCZNIEM/średnia	61,64	20,31	4,50	6,88	6,67	4,23

b/ Prezentacja wyników badania według średniej

(średnia w natężeniu skali 1-5, przy czym 5 oznacza tak, 4 oznacza raczej tak, 3 oznacza nie mam zdania, 2 oznacza raczej nie, 1 oznacza nie)

l.p.	BADANY ASPEKT KSZTAŁCENIA	ODPOWIEDZI (w %)					ŚREDNIA OCENA
		TAK	RACZEJ TAK	NIE MAM ZDANIA	RACZEJ NIE	NIE	
N=11635							
1	Prowadzący odnosił się do studentów z szacunkiem i życzliwością	77,33	14,05	2,51	2,65	3,46	4,59
2	Warunki uzyskania zaliczenia zostały jasno określone na jednych z pierwszych zajęć	74,22	14,94	1,80	3,89	5,15	4,49
3	Zajęcia prowadzone były sumiennie	67,89	20,43	3,13	4,40	4,15	4,44
4	Zakres i forma stawianych wymagań były związane z realizowaną treścią i założonymi celami zajęć	67,43	19,55	3,94	4,59	4,49	4,41
5	Słuchacze mogli bez większych przeszkód konsultować się z prowadzącym w czasie jego dyżurów bądź w innych ustalonych terminach czy formach kontaktu	61,17	19,14	13,55	3,01	3,13	4,32
6	Treść zajęć była jasna i zrozumiała	61,06	24,36	2,37	6,56	5,66	4,29
7	Prowadzący zachęcał do stawiania pytań bądź dzielenia się wątpliwościami	62,86	20,24	4,15	7,02	5,72	4,27

8	Czas zajęć był dobrze wykorzystany	55,04	23,03	4,01	9,17	8,76	4,06
9	Prowadzenie zajęć umożliwiało łączenie własnej wiedzy i doświadczeń z nową wiedzą i umiejętnościami	52,95	22,84	5,20	10,41	8,60	4,01
10	Poruszane zagadnienia znacząco poszerzyły moją wiedzę i umiejętności	49,34	23,78	3,66	12,93	10,30	3,89
11	Zajęcia uważam za ważną dla mnie część moich studiów	48,80	21,01	5,18	11,06	13,95	3,80
	ŁĄCZNIEM/średnia	61,64	20,31	4,50	6,88	6,67	4,23

III. Analiza wyników badań ankietowych, uwzględniająca wnioski z analizy danych wymienionych w p. I.3.

a/ mocne i słabe strony kształcenia

Mocnymi stronami procesu kształcenia na Wydziale Nauk Społecznych UG są, tak jak w roku ubiegłym: życzliwy, nacechowany szacunkiem, stosunek osób prowadzących zajęcia do studentów (średnia ocena: 4,59) oraz precyzyjne określanie wymagań związanych z uzyskiwaniem zaliczeń (średnia ocena: 4,49). Zajęcia w opinii znakomitej większości studentów prowadzone są sumiennie (średnia ocena: 4,44). Studenci docenili, iż zakres i forma stawianych im wymagań przez prowadzących były związane z realizowaną treścią i założonymi celami zajęć (średnia ocena: 4,41).

Wśród słabych stron procesu kształcenia na Wydziale Nauk Społecznych (średnia ocen mniejsza lub równa 4,0) w badanym okresie znalazły się jedynie dwa elementy, które niezmiennie od początku przeprowadzenia badań z wykorzystaniem aktualnej ankiety, zamykają listę kwestii, które zostały ocenione najniżej. Studenci podkreślają, iż nie zawsze treści wykładowe poszerzają wiedzę i umiejętności słuchaczy w stopniu znaczącym (średnia ocena: 3,89), a także nie uważają, aby przedmiot, którego dotyczyło badanie stanowił ważną część własnych studiów (średnia ocena: 3,80).

b/ szanse i zagrożenia dla jakości kształcenia

Zagrożenia:

Zagrożeniem wydaje się utrzymanie pozycji najslabszych stron przez te same dwa elementy procesu kształcenia w badanym okresie co w wynikach badań przeprowadzonych za rok akademicki 2011/12 oraz 2012/13. Szczególnie dotyczy to postrzegania przez respondentów badanego przedmiotu, jako ważnej części własnych studiów.

Jak jednak wynika z konsultacji odbywanych w ramach (prowadzonych przez Z-ców Dyrektorów ds. dydaktycznych poszczególnych Instytutów) dyżurów jakości kształcenia oraz rozmów z wykładowcami, trudno jest się zgodzić z takim aspektem oceniania. Często bowiem okazuje się, iż Studenci wcześniejszych lat nie do końca zdają sobie sprawę, jak przyda im się

dany przedmiot w dalszym toku kształcenia. Niejednokrotnie dopiero absolwenci wyrażają opinię, iż przedmiot istotny dla ich kariery zawodowej, na studiach wydawał im się zbyt teoretyczny, czy zbyt obszerny. Na spotkaniach WZZJK niejednokrotnie zwracano uwagę, iż treść pytania 11 nie jest skonstruowana najtrafniej.

Ponadto, w wyniku wprowadzenia corocznej internetowej oceny wszystkich pracowników, zmianie uległy uzyskiwane rezultaty. W formie papierowej środek ciężkości był położony na ocenę zajęć równocześnie przez dużą grupę studentów, natomiast w formie elektronicznej gromadzone są bardzo nieliczne ankiety dotyczące poszczególnych zajęć (np. jedno zajęcia ocenia 2-3 studentów). Wykorzystywanie wyników badania ankietowego do oceny pracownika, a więc wnioskowania o jakości jego pracy, na podstawie tak skąpych danych, jest w takim przypadku nieuprawnione i może być krzywdzące. Co więcej trudno wnioskować także o jakości danych zajęć. Ankieta nie dostarcza więc informacji ani o pracowniku, ani o prowadzonych zajęciach. Może być jedynie wykorzystywana do ogólnego wnioskowania w skali danej jednostki. Konieczne jest zatem podjęcie dyskusji nad formą oceny jakości zajęć dydaktycznych.

Z doświadczeń WNS wynika, że niezmiernie trudne jest zaangażowanie studentów w prace dotyczące jakości kształcenia (udział w Radach Programowych i innych ciałach kolegialnych). Konieczne jest zintensyfikowanie współpracy z Parlamentem Studentów na poziomie Wydziału.

Szanse:

Szansą dla poprawy procesu kształcenia jest dokonanie przez Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia oceny efektywności dotychczas podejmowanych działań i wdrażanych procedur w wybranych Instytutach oraz podjęcie decyzji o wyborze tych procedur i działań, które mogą zostać zaimplementowane przez wszystkie Instytuty. W efekcie opracowano zestaw kluczowych zmian w zasadach funkcjonowania Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na Wydziale Nauk Społecznych UG, które zostały wprowadzone Zarządzeniem Nr 1/2014 Dziekana WNS UG z dn. 01 października 2014 roku.

Działanie to stanowi realizację zalecenia WZZJK ujętego w pkt. IV a/ Sprawozdania za rok 2012/13

Wydział Nauk Społecznych jest organizatorem i współorganizatorem szeregu konferencji naukowych oraz seminariów i warsztatów naukowych, które służą nie tylko wymianie doświadczeń, ale także ustawicznemu podnoszeniu kwalifikacji pracowników, przekładających się na treści programowe i stosowane przez nich metody dydaktyczne.

Działanie to stanowi realizację zalecenia WZZJK ujętego w pkt. IV b/ Sprawozdania za rok 2012/13.

Nawiązano współpracę z Biurem Karier UG w celu poznania i wsparcia ogólnouniwersyteckich rozwiązań w sprawie standardów wykazywania jakości ścieżki kariery, po ukończonych studiach na Wydziale Nauk Społecznych, wybrali absolwenci.

Ponadto wśród Studentów i Absolwentów, istnieje potrzeba dzielenia się swoimi doświadczeniami. Instytut Politologii, wykorzystując możliwości

stwarzane przez jeden z portali społecznościowych, zapoczątkował cykl publikowania życiorysów Absolwentów. Przedstawiają oni swoje losy po ukończeniu Uczelni, opisują karierę zawodową. Przyczynia się to do lepszej integracji środowiska, zapewne także zwiększa zainteresowanie potencjalnych kandydatów danym kierunkiem studiów. Obok działań ogólnouczelnianych, działalność ta, nie wymagająca specjalnych nakładów finansowych ani zawierania umów cywilno-prawnych, pozwala na – zapewne okrojone i niedoskonałe – ale jednak przyglądanie się karierom absolwentów.

Działanie to stanowi realizację zalecenia WZZJK ujętego w pkt. IV c/ Sprawozdania za rok 2012/13

Kontynuowane są liczne działania, podejmowane przez poszczególne Instytuty, na rzecz współpracy z interesariuszami zewnętrznymi. Łącznie w r.a. 2013/14 zorganizowano kilkadziesiąt spotkań z przedstawicielami: władz lokalnych i regionalnych, instytucji i organizacji zrzeszających pracodawców, organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw, placówek kulturalno-oświatowych, wychowawczych i wielu innych.

Działanie to stanowi realizację zalecenia WZZJK ujętego w pkt. IV d/ Sprawozdania za rok 2012/13.

Zweryfikowano i poszerzono ofertę studiów podyplomowych, tak aby jak najlepiej odpowiadały one na zapotrzebowanie rynku (aktualnie w ofercie WNS znajduje się 28 studiów podyplomowych).

Działanie to stanowi realizację zalecenia WZZJK ujętego w pkt. IV e/ Sprawozdania za rok 2012/13.

IV. Działania zmierzające do podniesienia jakości kształcenia

- a/** Efektywne wdrożenie Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na Wydziale Nauk Społecznych. Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia zdecydował o podjęciu działań na rzecz rozpowszechnienia informacji o Systemie, a także zaznajomienie z jego wytycznymi zarówno interesariuszy wewnętrznych (pracowników i studentów), jak i interesariuszy zewnętrznych, poprzez wykorzystanie właściwie dobranych form i środków komunikacji.
- b/** Kontynuacja rozpoczętych działań zmierzających do właściwego prowadzenia wydziałowej oraz instytutowych stron internetowych wg. nowego szablonu przygotowanego przez Centrum Informatyczne UG.
- c/** Podjęcie dalszych działań mających na celu skuteczniejsze angażowanie studentów do większego współdziałania merytorycznego i organizacyjnego w toku odbywanych przez nich studiów (tak aby zwiększyć ich partycypację w poprawianiu jakości kształcenia na WNS) poprzez nawiązanie ściślejszej współpracy z Parlamentem Studentów na WNS.
- d/** Wprowadzenie dodatkowego, 12. punktu do ankiety ewaluacyjnej, umożliwiające studentom wyrażenie dodatkowych uwag i sugestii.

V. Rekomendacje dla Uczelnianego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia w UG

1. Podjęcie dalszej dyskusji nad formą oceny jakości zajęć dydaktycznych oraz oceny pracowników (wprowadzenie zmian w treści ankiety, usprawnienie analizy zebranych danych poprzez+ nowe funkcjonalności systemu).
2. Opracowanie ogólnouniwersyteckich standardów pozwalających płynnie wdrożyć zapisy znowelizowanej Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym dot. szeroko rozumianej jakości kształcenia,.

Rada Wydziału Nauk Społecznych na posiedzeniu w dniu 06.11.2014 roku zaakceptowała *Sprawozdanie z oceny własnej za rok akademicki 2013/14*, upoważniając Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia do przedstawienia go Uczelnianemu Zespołowi ds. Zapewniania Jakości Kształcenia.

Sprawozdanie sporządziła

Dr Anna Kalinowska-Żeleźnik
Przewodnicząca Wydziałowego Zespołu
ds. Zapewniania Jakości Kształcenia
na Wydziale Nauk Społecznych UG